

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Oslo, 26.10.2020

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/611

Saksbehandler:
Eli Mathisen

Svar på oppdrag om veiledning på deponiområdet

Vi anbefaler generelt at det ikke bygges boliger, sosial infrastruktur (barnehager, skoler og helse- og velferdsbygg) eller næringsbygg på nedlagte deponier hvor det er gassdannelse eller i randsonen til disse deponiene. Denne anbefalingen støttes av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, som vi har hatt en tett og god dialog med i vurderingen av dette.

Dersom noen likevel vurderer å bygge på eller i randsonen til nedlagte deponier må de kunne dokumentere at det er helse- og miljømessig forsvarlig. Vi har derfor utarbeidet en veiledning for kommuner og fylkesmenn til hjelp i slike vurderinger.

Veilederen omtaler gjeldende regelverk og hva det er viktig å undersøke dersom det vurderes å bygge på nedlagte deponier eller i randsonen til disse.

Det er økt interesse for å ta i bruk arealer hvor det tidligere har vært deponier. På bakgrunn av dette fikk Miljødirektoratet et oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) om å se på hvordan vi kan forenkle og forbedre veiledningen til kommunene om bygging på nedlagte deponier. Dette brevet og den vedlagte veilederen er svar på oppdraget. Det vil også bli utarbeidet en nettbasert veileder.

Fylkesmannen har også behov for veiledning på dette feltet, og vi har svart på oppdraget ved å utarbeide veiledningsmaterieell for både kommuner og fylkesmenn om etablering av bygg på eller ved nedlagte deponier.

Vi anbefaler at det ikke bygges boliger, sosial infrastruktur (barnehager, skoler og helse- og velferdsbygg) eller næringsbygg (f.eks. kontorer, industri, lager) på nedlagte deponier hvor det er

---

gassdannelse eller i randsonen til disse deponiene. Denne anbefalingen og begrunnelsen for den støttes av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, som vi har hatt tett kontakt med i arbeidet.

Begrunnelsen for anbefalingen er at det er påvist inntrengning av til dels svært høye nivåer av deponigasser i bygninger plassert på nedlagte avfallsdeponier i Norge. Konsentrasjonen av eksplosjonsfarlig gass i boliger/bygg og kummer ved deponier har enkelte ganger vært så høy at det har ført til ulykker. Gassen kan også akkumulere i "lommer" inne i bygningsmasse, kummer og andre steder over tid. Det vil alltid være en risiko for gassinntrengning i eventuelle bygninger dersom det bygges på eller i randsonen av nedlagte deponier med gassdannelse. Omfanget av ulike helseplager forårsaket av flyktige forbindelser fra deponier er uklar. Det foreligger få studier av risiko ved å bo på eller ved nedlagte avfallsdeponier, og det er i all hovedsak ikke mulig å konkludere med noe basert på den tilgjengelige vitenskapelige litteraturen. Usikkerhet og bekymringer rundt sikkerheten ved å bo i egen bolig, kan være en belastning for enkelte beboere i slike områder. En slik langvarig stressituasjon kan i seg selv tenkes å bidra til utvikling og/eller forverring av helseplager og bør derfor tas alvorlig. Man kan videre anta at den psykosomatiske belastningen forsterkes av at beboere opplever seg bundet til en bolig som kan være vanskelig å få videresolgt, med de økonomiske belastningene dette innebærer.

Miljødirektoratet og FHI har ikke kunnskap om det i dag finnes tekniske løsninger som kan gi tilstrekkelig langvarig sikring mot deponigassinntrengning. Det er FHIs oppfatning at dersom det dannes gass i deponiene, så vil det alltid være en viss risiko for problemer med deponigassinntrengning i eventuelle bygninger. Konsekvenser av gassinntrengning kan bli omfattende.

Basert på dagens kunnskap; hvor vi bl.a. vet at beboere opplever ubehag og engstelse, og mangel på kunnskap om helseeffekter gjør at vi samlet sett mener at bygging på nedlagte deponier i utgangspunktet bør unngås.

Dersom de ansvarlige likevel ønsker å gå videre for å vurdere bygging, må det kunne dokumenteres at dette er helse- og miljømessig forsvarlig. Veilederen gir hjelp til hva en i så fall bør vurdere før det trekkes en beslutning.

Veiledningsmateriellet fokuserer spesielt på deponier hvor det har vært deponert et betydelig volum biologisk nedbrytbart avfall. I tillegg til at det i slike deponier kan dannes gass, som hovedsakelig består av metan, noe karbondioksid og små mengder forskjellige flyktige organiske forbindelser, kan det også forekomme setninger. Dette skyldes dels at det deponerte materialet pakker seg over tid, men kan også delvis være en følge av omdannelse av organisk materiale.

Det foreligger eksempler på at det er igangsatt bygging på gamle nedlagte deponier. I enkelte tilfeller skyldes dette at kommunene ikke har kjent til deponiene, fordi mange av de mindre deponiene har blitt glemt i etterkant av nedleggelsen. I forbindelse med etablering av nybygg bør det derfor først klargjøres om det er sannsynlig at det finnes deponier i området med tilhørende risiko for gassdannelse på, eller i nærheten av, bygget.

Dersom kommunene ikke sikrer seg at det foreligger tilstrekkelig informasjon om deponier i forkant av avgjørelse om bygging, kan avgjørelsen om bygging på nedlagte deponier bli tatt på feil grunnlag. Det er viktig at kommunene har kunnskap om relevant regelverk, gjennomfører en god planprosess knyttet til regulering av arealet, helserisiko ved boligbygging på nedlagte deponier,

brann- og eksplosjonsfare knyttet til utvikling av gassdannelse, og miljøpåvirkning fra deponiet. Dette kan omfatte påvirkning på grunn av gassdannelse i deponiet, påvirkning på grunn av kjemiske forurensninger i jord og avrenning fra deponiet. Disse forholdene er nærmere belyst i veiledningsmateriellet.

For at materiellet som er utarbeidet skulle bli så målrettet som mulig, har vi underveis i arbeidet med retningslinjene hatt et tett samarbeid med utvalgte kommuner og fylkesmenn. I tillegg til dialogen med Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, har vi også hatt en god dialog med Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern og Arbeidstilsynet.

I tillegg ser Miljødirektoratet behov for å bedre kunnskapen om hvor det er lokalisert nedlagte deponier med høyt organisk innhold og dermed fare for gassdannelse. Vi har derfor igangsatt et arbeid med å kartlegge disse. Informasjon om hvor disse er lokalisert vil bli gjort tilgjengelig for alle gjennom registrering i fagsystemet Grunnforurensning.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ellen Hambro
direktør

Marit Kjeldby
avdelingsdirektør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.